

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การปรับตัวในการทำงานของพยาบาลจิตเวชโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ได้ประเด็นที่สำคัญในเรื่อง และเป็นการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องที่ได้จากการศึกษาเพิ่มเติมจากการสำรวจ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- การทดสอบเครื่องมือ
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือพยาบาลจิตเวชที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีทั้งหมด จำนวน 266 คน (รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2548 โรงพยาบาลสวนสราญรมย์. 2548)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มพยาบาลจิตเวชฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กำหนดหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด 266 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 125) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของประชากรทั้งหมดที่ใช้ศึกษา
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05

สามารถแทนค่าได้ดังนี้

$$\text{พยาบาลวิชาชีพ} = \frac{224}{1 + 224 (0.05)^2} = 144 \text{ คน}$$

$$\text{พยาบาลเทคนิค} = \frac{42}{1 + 42 (0.05)^2} = 38 \text{ คน}$$

ดังนั้น จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 182 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค จากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากชื่อของพยาบาลจิตเวชทั้งหมดให้ได้จำนวนพยาบาลวิชาชีพ 144 คน และพยาบาลเทคนิค 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลและตำแหน่งงานเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 การปรับตัวในการทำงานของพยาบาลจิตเวช โดยนำทฤษฎีทั้งหมดที่ได้จากการค้นคว้ามาปรับสร้างกรอบแนวคิดให้สอดคล้องกับบริบทในการวิจัย โดยแบ่งการปรับตัวได้ในการทำงานของพยาบาลจิตเวช เป็น 2 ด้าน ดังนี้

(1) การปรับตัวด้านส่วนตัว ได้แก่ ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และสุขภาพของตนเอง

(2) การปรับตัวด้านสังคม ได้แก่ การปรับตัวต่อผู้ป่วย ต่อญาติผู้ป่วย และต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพเดียวกัน

ลักษณะของข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายความว่า มีระดับการปรับตัวได้มากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีระดับการปรับตัวได้มาก
- 3 หมายความว่า มีระดับการปรับตัวได้ปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีระดับการปรับตัวได้น้อย
- 1 หมายความว่า มีระดับการปรับตัวได้น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล คำนวณจากค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน แบ่งออกเป็น 5 ช่วง โดยใช้ช่วงคะแนนต่อไปนี้ เป็นเครื่องวัด (Best. 1977 : 135) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการปรับตัว
4.51-5.00	มีระดับการปรับตัวได้มากที่สุด
3.51-4.50	มีระดับการปรับตัวได้มาก
2.51-3.50	มีระดับการปรับตัวได้ปานกลาง
1.51-2.50	มีระดับการปรับตัวได้น้อย
1.00-1.50	มีระดับการปรับตัวได้น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะปัญหาการปรับตัวในการทำงานของพยาบาลจิตเวชด้านอื่นๆ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไปทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคของแฮมฟิลและเวสต์ (Hamphill and Westie) ซึ่งโรวินเนลและแฮมเบิลตัน (Rovinell and Hambleton) ได้พัฒนาขึ้น (นภาพร สิงห์ทัด. 2544 : 78) ดังนี้

(1) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นจำนวนข้อคำถาม 65 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาจัดอันดับ ดังนี้

ถ้าแน่ใจว่าคำถามสอดคล้อง ให้ +1

ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามสอดคล้อง ให้ 0

ถ้าแน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้อง ให้ -1

แล้วนำแบบสอบถามนั้นมาหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (Index of Item

-Objective Congruence = IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

R = คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถามใดมีค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรง ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC) น้อยกว่า 0.5 จะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงใหม่ โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามทั้งจำนวน 5 ข้อ ดังนั้นแบบสอบถามจึงเหลือข้อคำถาม จำนวน 60 ข้อ

(2) ผู้วิจัยได้ปรับแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับแก้ไขอีกครั้ง จึงนำไปทดสอบเครื่องมือจนสามารถนำไปใช้ได้จริง

(3) นำแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการปรับตัวของพยาบาลจิตเวชในด้านส่วนตัวและการปรับตัวในด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทั้งหมดที่ได้จากการค้นคว้ามาปรับให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับพยาบาลจิตเวช ณ กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient, 1970) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.9763

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากพยาบาลจิตเวชในโรงพยาบาล จำนวน 182 คน โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดแจกให้กับพยาบาลตามรายชื่อที่จับสลากได้ หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ จึงไปปรับแบบสอบถามกลับคืนมา ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 182 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการคำนวณหาค่าสถิติเพื่อตอบปัญหาการวิจัย และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ระดับการปรับตัวได้ในการทำงานของพยาบาลจิตเวชด้านส่วนตัว และการปรับตัวด้านสังคม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

- (1) พยาบาลจิตเวชที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการปรับตัวได้ในการทำงานแตกต่างกัน ใช้สถิติ F-test ทดสอบ
- (2) พยาบาลจิตเวชที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการปรับตัวได้ในการทำงานแตกต่างกัน ใช้สถิติ t-test ทดสอบ
- (3) พยาบาลจิตเวชที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีระดับการปรับตัวได้ในการทำงานแตกต่างกัน ใช้สถิติ F-test ทดสอบ
- (4) พยาบาลจิตเวชที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับการปรับตัวได้ในการทำงานแตกต่างกัน ใช้สถิติ F-test ทดสอบ
- (5) พยาบาลจิตเวชที่มีสภาพแวดล้อมในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับการปรับตัวได้ในการทำงานแตกต่างกัน ใช้สถิติ F-test ทดสอบ
- (6) พยาบาลจิตเวชที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีระดับการปรับตัวได้ในการทำงานแตกต่างกัน ใช้สถิติ t-test ทดสอบ

กรณีวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยค่าสถิติ F-test ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จะนำไปหาความแตกต่างเป็นรายคู่เฉพาะคู่ที่มีความต่าง โดยวิธีการทางสถิติของ Scheffe' โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะปัญหาการปรับตัวในการทำงานของพยาบาลจิตเวชด้านอื่นๆ วิเคราะห์โดยการแจกค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และรายงานเป็นความเรียง